

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

18. An Inquisitores possint compellere iudices laicos nolentes exequi
sententiam ab eis latam contra Hæreticum? Ex p. 4. tr. 8. res. 26.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

RESOL. XIX.

An Index laicus a suo legitimo Superiore, & non ab Inquisitoribus compellendus sit, ut Hæreticum mortu-
dat? Ex p.4. tr.1. Ref.59.

§.1. **A** Suo Superiore, & non ab Inquisitoribus compellendum esse docet Seraphin. Freitas in novis addis. de Confessar. solicit. q.2. n.78. ubi sic ait. Hinc fit non videri veram sententiam Felini in cap. ad abolendam, de hæret. dum resoluti Inquisitores procedere posse contra iudices seculares, si hæreticos sibi reli-
ctos non puniant ignis supplicio, hoc enim atrepto jure falsum esse constat, quia Inquisitores non condemnant ad mortem, nec illi ordinant sententiam sed relinquunt hæreticos, & a suo foro dimittunt unde licet iudex secularis non possit immutare penam ju-
re, aut consuetudine præscriptam, ad eam tamen im-
ponendam compelli debet non ab Ecclesiastico, sed a suo legitimo Superiore. Ita ille.

2. Sed hanc sententiam ego satis reprobavi in p.1. tr.2. resol.134. ubi ex multis DD. docui Inquisitores in tali casu posse per censuras procedere contra iudi-
ces seculares, ut hæreticos igni tradant sine metu irre-
gularitatis, & punire dictos iudices tanquam fautores hæreticorum, & hæc opinio patet ex Bullis Urbani IV. Clementis IV. & Innocentii IV. quas adducit Camillus Campegius in addis. ad Zanchinum de hæret. cap.8. ltr. regulam contra i. ubi late docet hanc sententiam, & post illum Pagna in direct. Inquis. part.3. quest.36. comment.8. ubi ex rationibus, Doctorum auctoritate, & ex Bullis Pontificiis solide firmat, posse Inquisitores compelle-
re per censuras iudices laicos ut mandent executioni sententiam a se laram, & hæc est communis sententia Doctorum, fundata in supradictis Bullis Pontificiis. Vnde maxime doleo Freitas alioquin virum doctum, & de facto Tribunali bene merentem, contrariam sen-
tentiam docuisse.

RESOL. XX.

An Inquisitores possint habere familiam armatam? Et an Domini temporales impediunt supradictos, & familiam armatam Inquisitorum pro delatione armorum possint ab ipsis puniri, tanquam turbato-
res Officii Sacra Inquisitionis? Ex part.4. tractatu 8. Refol.31.

§.1. **R**espondeo affirmativè cum Zanardo in direct. Theolog. part.2. cap.6. q.15. & patet in Clementi nolente, §. porro de hæret. & per DD. quos ego adduxi in tract.2. de immunit. Eccles. Refol. ult. Vide etiam Sinap-
cam in Cathol. instit. tit.34. num.23. & in 41. Campes-
gium in addis. ad Zanchinum tr. de hæret. cap.31. lit. A. 2. & in Ro-
jas singul.21. num.8. & Pagnam in direct. Inquis. part.3. quest.36. comment.103. ubi docet hanc armorum
licentiam non solum Inquisitores posse dare Officia-
libus destinatis ad denunciandos hæreticos ad comi-
tandos Inquisitores, vel ad capiendos hæreticos, sed
etiam cæteris ministris, qui quavis alia ratione S.
Officio inserviunt, veluti Advocatis, Notariis, Consul-
toribus, custodibus, &c. Et ita hanc sententiam do-
cet etiam Duardus in Bull. Camlib.2. can.1. quest.33.
num.24.

2. Vnde ex his sequitur quod Domini temporales supradictos & familiam armatam Inqui-
sitorum pro delatione armorum, possint ab ipsis puniri tanquam turbatores Officii Inquisitionis, ut notat
Card. Zabarella in Clem.2. §. porro, num.9. & Pagna ubi Ref. ult. supra.

in praxi Lusitana, lib.2. c.1. n.16. & Miranda in ordine
judicario tom.1. q.1.4.5. conc.6. Et sic aliter facientes,
tanquam fautores Hæreticorum habentur. Vnde appa-
ret, non bene Angustanum n.39. asserere, quod nullo
jure probatur, Inquisitores se posse ingerere ad punien-
dos supradictos iudices: nam jura præbent jurisdictio-
nem Inquisitoribus, puniendi fautores Hæreticorum.
Sed dicti iudices non punientes pena mortis Hæreti-
cos, tanquam fautores illorum habentur. Ergo possunt
per dicta jura, contra illos, Domini Inquisitores pro-
cedere. Et ita mecum sentit Pagna in direct. Inquis.
part.3. comment.85. ubi ponit verba Innocentii VIII. quæ
hanc sententiam firmant. Vide etiam Farinacium, tract.
de hæresi, q.185. n.162. & Sanctarellum etiam tract. de
hæresi, c.60. dub.4. n.23.

3. Notandum est, etiam non bene asserere Angui-
nam n.42. quod si Inquisitores procedere possent ad-
versus tales iudices, sequeretur absurdum, nempe,
quod iscurrerent in irregularitatem: nam respondeo
cum Cenedo in pract. qq.15. n.5. Mentiquez lib.14. c.12.
n.5. in Glossa, lit. D. Avila de cons. part.7. disp.5. scilicet.2.
dub.2. Medina in summa, lib.1. c.11. §.10. reg.4. Sancta-
rellode Hæresi, c.26. dub.1. n.8. & aliis, in tali casu Do-
minos Inquisitores, instando, ut exequatur sententia,
non incurrere irregularitatem, ut infra etiam patebit.

4. Manet igitur explosa sententia Anguiani. Sed
adversus Iuristam Complutensem, Theologus Com-
plutensis videatur: est Petrus Lorca in 2.2. D. Thom.
q.11. art.4. disp.49. n.9. ubi asserit, iudicibus secularibus
omne arbitrium circa executionem sententiæ Hæreti-
corum sublatum esse, non obstante illa obsecratione,
quam Inquisitores præmittere solent, quando reum
brachio seculari tradunt, petentes, ut cum eo miseri-
corditer se gerant: nam obsecratio illa inventa est, ut
iudices Ecclesiastici evaderent irregularitatis pericu-
lum, per quam tamen nihil committitur arbitrio Iudi-
cis secularis, sed solum protestatur Ecclesia affectum
suum, quo, quantum est in se, averfatur penam san-
guinis, & nolle, si fieri posset, eam inferre. Sed, quia ta-
lis protestatio non tam efficax poterat apparere ad irri-
tandam irregularitatem, ideo Paulus IV. & Pius V. mo-
tu proprio decreverunt, tam Inquisitores, quam quos-
cunque ministros, & Consultores, ab omni irregulari-
tate immunes esse, quomodocunque ad condemnatio-
nem Hæretici concurrant. Ita Lorca, ubi supra. Dicen-
dum est igitur contra Anguianum, in supradicto casu
Dominos Inquisitores posse contra iudices laicos per
censuras procedere. Sed ad aliam quæstionem, circa ju-
risdictionem Inquisitorum, deveniamus.

RESOL. XVIII.

An Inquisitores possint compellere iudices laicos negligentes
exequi sententiam ab eis latam contra Hæreticum?
Ex p.4. tr.8. Ref.26.

§.1. **D**e hac quæstione alibi egimus, ideo nunc di-
co breviter quod si iudex laicus non vult
aliquem hæreticum, possunt illum compellere per
censuras, & ex hoc inquirere contra illum, tanquam
factorem hæreticorum, etiam si differat sententiæ exe-
cutionem sub prætextu quod sit injusta, quia nullo
pacto potest se intromittere in cognitione causarum
hæreticalium. Et hæc omnia docent Pagna in direct. Inquis.
p.3. q.36. comment.85. Campegius in addis. ad Zanchi-
num, c.8. Vmbertus Locutus in praxi Inquis. ver. Index,
n.57. & 66. Mandos in repert. Inquis. ver. executio lit. B.
Iacobus Simanca in cathol. instit. tit.66. n.3.

Sup. hac do-
ctrina lege
doctrinam
duarum ref.
hanc sequi-
tur, & infra
Ref. 68. per
totam.

Abi in Ref.
quæ hic est
autecedens,
& lege do-
ctrinam ref.
seq. & infra
ex ref. 68.
§. hunc.